

z p r a v o d a j

XXV. ročník

9

2014

- 2 Editorial
Botanická univerzity v Padově; komplikace s Wordem 2013 při přípravě tohoto čísla ...
- 3 Z glosáře Cedefopu 32
Další část překladu termínů z glosáře: výsledek; výstup; indikátor a standard výstupu; peer learning.
- 4 Sociální situace mladých Evropanů
Zpráva Evropské nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek – Eurofound.
- 6 Oxfordský slovník drží krok s dobou
Nově zařazená slova vytvořená anonymními uživateli angličtiny.
- 7 Profesní školy v demografické změně
Nedostatek žáků zvláště ve venkovských oblastech Německa; čtyři úlohy profesních škol.
- 9 Profesní orientace: rozpory a otevřené otázky
Institucionální ideály a realita kariérního poradenství v Německu.
- 12 Střední školy a alkohol v Británii
Zjištění organizace pro výchovu v oblasti požívání alkoholu.
- 13 Co nového v časopisech
Journal of Vocational Education and Training, 2014, č. 3.
- 14 Nové knihy v knihovně
- 15 Znovuobjevené knihy
- 16 Zajímavé internetové adresy
Rīga – Evropské hlavní město kultury, Evropský den jazyků a třikrát knihovny!

Příloha: Trh práce pro mladé a starší pracovníky

Z glosáře Cedefopu 32

Další pokračování hesel z glosáře (Cedefop 2011) v angličtině, němčině a francouzštině uvedených v abecedním pořádku a doplněných českým překladem.

88

outcome (quality)

Positive or negative longer-term socioeconomic change or impact that occurs directly or indirectly from an intervention's input, activities and output.

Source: based on Johnson Center for Philanthropy; Cedefop, Descy and Tessaring, 2005.

Outcome / Resultate (Qualität)

Die positiven oder negativen längerfristigen sozioökonomischen Veränderungen oder Wirkungen, die sich direkt oder indirekt aus dem Input, den Aktivitäten und dem Output einer Intervention ergeben.

Quellen: leicht verändert übernommen aus Johnson Center for Philanthropy; Cedefop, Descy und Tessaring, 2006.

résultat (qualité)

Changements ou impact socioéconomiques positifs ou négatifs découlant à long terme, de manière directe ou indirecte, des intrants, activités et extrants de l'intervention.

Source: adapté de Johnson Center for Philanthropy; Cedefop, Descy et Tessaring, 2006.

výsledek (kvalita)

Pozitivní nebo negativní dlouhodobé socioekonomické změny nebo účinky, které se projeví v přímé nebo nepřímé závislosti na intervenčním vstupu, činnostech a výstupu.

89

outcome indicator in VET

Statistics on the outcomes of VET measuring, for example, job performance, rate of access to next level of education or rate of inclusion on the labour market.

Source: Cedefop.

Outcome-Indikator / Nutzenindikator in der Berufsbildung

Statistiken zu den Resultaten berufsbildungsbezogener Messgrößen wie beispielsweise erbrachte Leistung, Quote des Zugangs zur nächsthöheren Bildungsstufe bzw. Eingliederungsquote am Arbeitsmarkt.

Quelle: Cedefop.

indicateur de résultat dans l'EFPP

Statistique sur les résultats de l'EFPP, mesurant par exemple la performance au travail, le taux d'accès au

niveau supérieur d'éducation ou le taux d'intégration sur le marché du travail.

Source: Cedefop.

indikátor výsledků v OVP

Statistiky o měření výsledků OVP, například výkonu při práci, míra přístupu do vyšší úrovně vzdělávání nebo míra začlenění do trhu práce.

90

output (quality)

Immediate and direct tangible result of an intervention.

Source: Cedefop, Descy and Tessaring, 2005.

Output / Ergebnis (Qualität)

Unmittelbares und direkt greifbares Ergebnis einer Intervention.

Quelle: Cedefop, Descy und Tessaring, 2006.

extrant (qualité)

Conséquence immédiate, directe et tangible d'une intervention.

Source: Cedefop, Descy et Tessaring, 2006.

výstup (kvalita)

Bezprostřední a přímý konkrétní výsledek nějakého zásahu.

91

output indicator

Data that provide a quantitative or qualitative measure of the result of an education or training intervention.

Source: Cedefop.

Output-Indikator / Ergebnisindikator

Kennzahl, die eine quantitative oder qualitative Messung der Ergebnisse einer Bildungs- oder Berufsbildungsintervention erlaubt.

Quelle: Cedefop.

indicateur d'extrant

Donnée qui fournit une mesure quantitative ou qualitative servant à la mesure des résultats d'une action d'EFPP.

Source: Cedefop.

indikátor výstupu

Data umožňující kvantitativní či kvalitativní měření výsledku zásahu ve vzdělávání nebo profesní přípravě.

92

output standard

Standard that sets the level of performance to be attained.

Comment: output standards can be applied to:

- systems (to set the level of performance to be achieved by the whole country or region);
- providers (to set the level of performance to be achieved by VET providers);
- individuals (to set the level of performance to be achieved by the learner).

Source: Cedefop, Technical working group on quality in VET.

Output-Standard / Output-Norm

Standard, der das zu erreichende Leistungsniveau vorgibt.

Anmerkung: Output-Standards sind anwendbar auf:

- Systemebene (zwecks Vorgabe des landesweit oder in einer bestimmten Region zu erreichenden Leistungsniveaus);
- Anbieterebene (zwecks Vorgabe des von Berufsbildungsanbietern zu erreichenden Leistungsniveaus);
- individueller Ebene (zwecks Vorgabe des vom einzelnen Lernenden zu erreichenden Leistungsniveaus).

Quelle: Cedefop, Technical working group on quality in VET.

norme de résultat

Une norme qui détermine le niveau de performance à atteindre.

Note: une norme de résultat peut être appliquée:

- aux systèmes (pour déterminer le niveau de performance à atteindre dans l'ensemble du pays ou de la région);
- aux prestataires (pour déterminer le niveau de performance à atteindre par les prestataires d'EFPP);
- aux individus (pour déterminer le niveau de performance à atteindre par l'apprenant).

Source: Cedefop, Technical working group on quality in VET.

standard výstupu

Standard, který stanovuje úroveň výkonu, které má být dosaženo.

Poznámka: standardy výstupu lze aplikovat na:

- systémy (pro stanovení úrovně výkonu, jaké má dosáhnout celá země nebo region);

- poskytovatele (pro stanovení úrovně výkonu, jaké mají dosáhnout poskytovatelé OVP);
- jednotlivce (pro stanovení úrovně výkonu, jaké má dosáhnout žák).

93

peer learning

Form of cooperative learning that improves the value of learner-learner interaction and results in various learning outcomes for all participants.

Comment: peer learning is close to but not synonymous with bench learning.

Source: based on National University of Singapore.

Peer-Lernen / Peer-Learning

Form kooperativen Lernens, die die Interaktion zwischen den Lernenden befördert und für alle Beteiligten verschiedene Lernergebnisse zeitigt.

Anmerkung: Peer-Lernen ist dem Benchlearning sehr ähnlich, jedoch nicht dasselbe.

Quelle: leicht verändert übernommen aus National University of Singapore.

apprentissage par les pairs

Processus d'apprentissage coopératif qui renforce l'interaction entre les apprenants et débouche sur différents résultats d'apprentissage pour tous les participants.

Note: le terme apprentissage par les pairs est proche (mais pas synonyme) du terme apprentissage par échange d'expérience.

Source: adapté de National University of Singapore.

učení se od sobě rovných / peer learning

Proces učení se spoluprací, který zlepšuje interakci mezi žáky a přináší výsledky různých učebních výstupů všem účastníkům.

Poznámka: *peer learning* se podobá učení se výměnou zkušeností (*bench learning*), avšak nejsou to synonyma.

AK

Pramen:

Cedefop. Glossary/Glossar/Glossaire. ISBN 978-92-896-0740-4
<http://www.cedefop.europa.eu/EN/publications/17663.aspx>

Sociální situace mladých Evropanů

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek (Eurofound) vydala v dubnu letošního roku stručnou zprávu o sociální situaci mládeže v Evropě. Z ní jsme vybrali kapitolu o zaměstnanosti či nezaměstnanosti.

Míry nezaměstnanosti mládeže jsou obecně vyšší než průměrná míra nezaměstnanosti a hospodářská krize má na zaměstnanost mládeže horší vliv než na zaměst-

nanost starších věkových skupin. Podle údajů Eurostatu vzrostla v letech 2007–2011 míra nezaměstnanosti mládeže (ve věku 15–24 let) v 27 zemích EU z 15 na 21 %.

Postavení mladých lidí na trhu práce v procentech

	Muži 18–29 let		Ženy 18–29 let	
	2007	2011	2007	2011
Zaměstnaní	59	52	53	46
Ve vzdělávání	31	29	27	31
Nezaměstnaní	7	14	9	14
Neaktivní	3	4	11	10

Zvýšení nezaměstnanosti mládeže měřené v oficiálních statistikách je znatelné též ve struktuře vzorku Evropského šetření kvality života (*European Quality of Life Survey – EQLS*): ve vzorku z třetí vlny šetření v roce 2011 byl mnohem větší podíl 18–29letých nezaměstnaných než v druhé vlně v roce 2007: v případě mladých žen téměř dvojnásobný, v případě mladých mužů přesně dvojnásobný.

Životní podmínky mladých lidí se liší v závislosti na jejich ekonomickém statusu. Zhruba 60 % 18–29letých mladých lidí, kteří jsou zaměstnaní, žije buď samotných nebo s partnerem a/nebo s dětmi, jedna třetina žije se svými rodiči a 7 % žije jak s rodiči, tak se svou vlastní rodinou. Oproti tomu téměř polovina mladých lidí, kteří jsou stále ve vzdělávání, žije s rodiči a jen malá část se svými partnery a/nebo dětmi.

Přes dvě třetiny nezaměstnaných mladých lidí žijí se svými rodiči, to je nejvyšší míra ve všech kategoriích a od roku 2007 nedošlo k žádným větším změnám. Na druhé straně je nyní pravděpodobnější, že neaktivní mladí lidé žijí se svými rodiči, než tomu bylo před hospodářskou krizí, a mají-li vlastní rodinu, žijí většínou také se svými rodiči.

Mladí lidé, kteří pečují o děti

Rodičovství je jedním z hlavních faktorů, které ovlivňují genderové rozdíly v míře zaměstnanosti. Podle EQLS činí míra nezaměstnanosti ve 28 zemích EU pro mladé matky 19 % a pro mladé otce 17 %, avšak 30 % mladých matek a 8 % mladých otců je neaktivních.

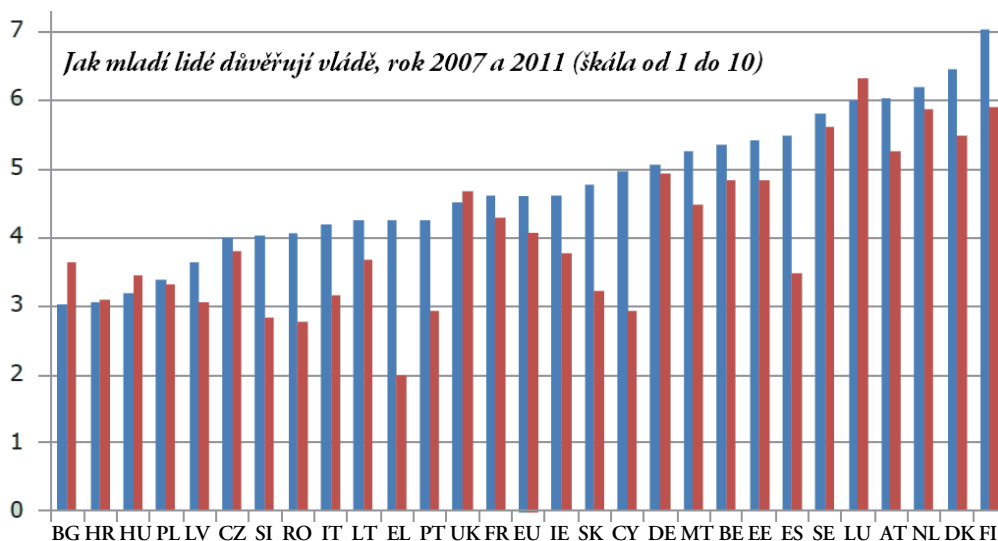
Většina neaktivních mladých matek je v domácnosti (zhruba 25 %), zatímco 5 % je ve vzdělávání. 88 % z těchto neaktivních matek by chtělo pracovat v případě, že by si mohly zvolit pracovní dobu podle svých představ, to platí i pro 80 % neaktivních mladých otců (netýká se studentů). To naznačuje, že mladí rodiče pravděpodobně nejsou mimo trh práce z vlastní vůle.

Ve 28 zemích EU se 30 % mladých žen a 13 % mladých mužů stará o děti alespoň jednou týdně, zatímco 11 % mladých žen a 10 % mladých mužů pečuje o staré nebo invalidní příbuzné. Mladé ženy v průměru stráví 55 hodin týdně péčí o děti a 10 hodin týdně péčí o staré lidi, u mladých mužů je to 23 hodin a 8 hodin.

Mladí lidé starající se o děti uvádějí relativně vysokou míru spokojenosti se životem. Jsou spokojeni se svým rodinným životem, méně však se sociálním životem, a cítí se více sociálně vyloučení než ostatní. Mladí lidé pečující o staré/invalidní příbuzné se cítí více sociálně vyloučení než ostatní a mají též nižší životní uspokojení než je průměr u mladých lidí všeobecně. Podpora dosažení souladu mezi prací, soukromým a rodinným životem je zdůrazněna v závěrech Rady o sociálním začleňování těch, kdo nejsou ve vzdělávání, v zaměstnání nebo v profesní přípravě (*Not in Employment, Education or Training – NEET*), jako důležitý prvek v jejich snadnější integraci na trhu práce¹. **AK**

¹ Council conclusions on the social inclusion of NEETs as an important element in their smoother integration into the labour market http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/educ/139721.pdf

Pramen: Eurofound (2014). *Foundation Findings: Social situation of young people in Europe - 3rd EQLS policy brief. Luxembourg. Publications Office of the European Union, 2014. 27 p. ISBN 978-92-897-1147-0* <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1404.htm>

Oxfordský slovník drží krok s dobou

Do výkladového slovníku byla zařazena nová slova, která byla vytvořena anonymními uživateli jazyka ve snaze výstižněji vyjádřit nové skutečnosti a charakteristiky nebo nahradit ustálená sousloví zkratkami (šetří čas při elektronické komunikaci). Na ukázkou uvádíme výběr z nově zařazených slov a zkratek.

acquire (n.): *buying out a company primarily for the skills and expertise of its staff* (koupit podnik především kvůli kvalifikovanosti a odbornosti jeho zaměstnanců)

air punch (n.): *thrusting one's clenched fist up into the air, typically as a gesture of triumph* (vystrčit zařatou pěst do vzduchu, obvykle jako triumfální gesto)

amazeballs (adj.): *very impressive, enjoyable, or attractive* (velmi impresivní, zábavné nebo atraktivní)

anti-vax (adj.): *opposed to vaccination* (proti očkování)

binge-watch (v.): *watch multiple episodes of a television program in rapid succession* (sledování více epizod televizního programu v rychlém sledu) *binge* znamená nezřízený – viz *binge drinking* v článku Střední školy a alkohol v Británii na s. 12.

bro hug (n.): *a friendly embrace between two men* (přátelské, bráchové objetí dvou mužů)

clickbait (n.): (on the Internet) *content whose main purpose is to attract attention and draw visitors to a particular web page* (obsah, doslova návnada, jejíž hlavním účelem je přitáhnout pozornost návštěvníků k určité webové stránce)

cray (adj.): *crazy, but without that time-consuming extra syllable* (totéž co *crazy*, bláznivý či šílený, ale při řeči to ušetří čas o jednu slabiku)

Deep Web (n.): *the part of the World Wide Web that is not discoverable by means of standard search engines* (část celosvětové sítě, která není odhalitelná prostřednictvím standardních vyhledávačů)

douchebaggery (n.): *obnoxious or contemptible behaviour* (odporné nebo podlé chování)

e-cig (n.): *another term for electronic cigarette* (další z názvů elektronické cigarety)

fandom (n.): *the fans of a particular person, team, series, etc., regarded collectively as a community or subculture* (fanoušci určité osoby, týmu, seriálu apod., považování společně za komunitu nebo subkulturu)

fast follower (n.): *a company that quickly imitates the innovations of its competitors* (podnik, který rychle napodobuje inovace svých konkurentů)

hate-watch (v.): *watch (a television program usually) for the sake of the enjoyment derived from mocking or criticizing it* (dívat se – obvykle na televizní program – proto, aby se člověk bavil jeho zesměšňováním nebo kritizováním)

hot mic (n.): *a microphone that is turned on, in particular one that broadcasts a spoken remark that was intended to be private* (mikrofon, který je zapnut, zejména když vysílá do éteru poznámku, která měla být soukromým sdělením)

humblebrag (n. & v.): *(make) an ostensibly modest or self-deprecating statement whose actual purpose is to draw attention to something of which one is proud* (zdánlivě skromné nebo sebe zlehčující prohlášení, jehož skutečným účelem je upozornit na něco, nač je člověk hrdý)

ICYMI (abbrev.): *in case you missed it* (v případě, že ti to uniklo)

mud run (n.): *an event in which participants negotiate a course consisting of obstacles filled or covered with mud* (závod, jehož účastníci zdolávají trať sestávající z překážek naplněných nebo pokrytých blátem)

neckbeard (n.): *growth of hair on a man's neck, especially when regarded as indicative of poor grooming* (porost chlupů na krku muže, zvláště, je-li neupravený a zanedbaný)

Poznámka (AK): Na webu lze najít rozšířenější definici: *Neckbeard is a pejorative term referring to unattractive, overweight and misogynistic Internet users who wear a style of facial hair in which a majority of the growth is present on the chin and neck. (Neckbeard je pejorativní termín označující odpudivého, otlého uživatele Internetu, zapřísáhlého starého mládence, kterému většina vousů roste na bradě a na krku.)* <http://knowyourmeme.com/memes/neckbeard>

Paleo diet (n.): *a diet based on the type of foods presumed to have been eaten by early humans* (dieta založená na stravě, o níž se předpokládá, že ji jedli první lidé)

second screen (n.): *a mobile device used while watching television, especially to access supplementary content or applications* (mobilní zařízení používané při sledování televize hlavně kvůli přístupu k doplňujícímu obsahu nebo aplikacím)

sentiment analysis (n.): *the process of computationally identifying and categorizing opinions expressed in a piece of text* (proces počítačového identifikování a kategorizování názorů vyjádřených v nějakém textu)

side boob (n.): *the side part of a woman's breast, as exposed by a revealing item of clothing* (postranní část prsu viditelná příliš volným průramkem)

side-eye (n.): *a sidelong glance expressing disapproval or contempt* (postranní pohled vyjadřující nesouhlas nebo opovržení)

smartwatch (n.): *a mobile device with a touchscreen display, worn on the wrist* (mobilní zařízení s dotykovým displejem nošené na zápěstí a propojitelné s chytrým telefonem – chytré hodinky)

SMH (abbrev.): *shaking (or shake) my head (used to express disapproval, exasperation, etc.)*, (vrtím hlavou, protože něco neschvaluji, jsem tím pobouřen apod.)

spit take (n.): *(especially as a comic technique) an act of suddenly spitting out liquid one is drinking in response to something funny or surprising* (z legrace vyplivnout tekutinu, kterou piju, v reakci na něco vtipného nebo překvapivého)

subtweet (n.): *(on Twitter) a post that refers to a particular user without directly mentioning them, typically as a form of furtive mockery or criticism* (příspěvek, který se týká určitého uživatele, aniž by byl přímo zmíněn, obvykle ve formě potutelného posměchu nebo kritiky)

tech-savvy (n.): *well informed about or proficient in the use of modern technology* (člověk, který je dobře informovaný o moderní technice nebo zblhlý v jejím používání)

time-poor (adj.): *spending much of one's time working or occupied* (tráví mnoho času prací, takže ho má málo pro sebe)

throw shade (phr.): *publicly criticize or express contempt for someone* (někoho veřejně kritizovat nebo vůči němu vyjadřovat opovržení)

WDYT (abbrev.): *what do you think?* (Co myslíš?)

YOLO (abbrev.): *you only live once* (žiješ jen jednou).

AK

Pramen: Steinmetz, Katy. Oxford Dictionaries Adds

<http://time.com/3109043/oxford-dictionaries-adds-hot-mess-side-boob-throw-shade/?xid=newsletter-brief>

<http://www.oxforddictionaries.com/>

Profesní školy v demografické změně

Od roku 1990 zvyšuje klesající míra porodnosti v Německu rozdíly mezi spolkovými zeměmi. V některých regionech je tím ohrožena pozice profesních škol. Před profesními školami však nyní stojí nové úkoly vyplývající z rostoucí potřeby odborných sil.

Demografický vývoj v regionech a potřeba kvalifikací

Po poklesu porodnosti v nových spolkových zemích začátkem 90. let tam od roku 2000 porodnost stagnuje. Městské státy Berlín a Hamburk vykazují lehce stoupající počty nově narozených. Klesajícím počtem žáků na středním stupni jsou do roku 2025 postiženy hlavně západoněmecké země. Počty žáků klesají též v regionech mimo jádra městských aglomerací. Ve východním Německu je navíc nízká hustota osídlení. To může ve venkovských regionech ohrozit pozici profesních škol. Zároveň se změní situace na trhu práce, který v příštích 20 letech opustí populačně silné ročníky 1950–1965, a od roku 2015 dojde k postupnému vyrovnávání mezi potřebou a nabídkou pracovních sil. V některých sektorech trhu práce již nastává nedostatek pracovních sil.

Školství musí hledat všechny možnosti ke zvyšování kvalifikační úrovně obyvatel. Spolkové ministerstvo práce a sociálních věcí (*Bundesministerium für Arbeit und Soziales* – BMAS) poukazuje na to, že bude stoupat potřeba vysoce kvalifikovaných lidí, a zároveň se bude muset snižovat počet osob bez ukončené profesní přípravy. Pozornost se bude muset zaměřovat na spodní konec kvalifikačního spektra. Tam je třeba zesílit integraci mladých lidí vzdálených vzdělávání a rozšířit další odborné vzdělávání.

Úkolem profesních škol je zajistit síť učebních míst tak, aby v budoucnu spoluutvářely procesy poskytování kvalifikací a tím byl uspokojen i spodní segment trhu práce. Profesní školy mají zajišťovat čtyři vzdělávací oblasti: duální profesní přípravu, školní odborné vzdělávání, systém přechodů a všeobecné vzdělávání.

Důsledně udržovat odborné třídy na venkově

Vedle učebního podniku je druhým povinným učebním místem duální profesní přípravy necelodenní profesní škola. Ta nabízí učební obory, které poskytuje učební podnik. U málo zastoupených profesí (tzv. *Splitterberufe*) tradičně existují zemské či dokonce spolkové odborné třídy. Někdy se i u běžných profesí nepodaří v profesní škole otevřít příslušnou odbornou třídu. Učni pak mohou mít jiné místo bydliště, podnikové přípravy a profesní školy. Ve studii týkající se Hesenska se uvádí, že regionální poptávka po učebních místech se mění relativně málo, avšak v regionální nabídce učebních míst jsou velké rozdíly. Dvě třetiny hesenských učňů cestují mezi kraji nebo dokonce přes hranice zemí (v celé spolkové republice to je více než jedna třetina). Na základě úbytku uchazečů o učební místo v 80. letech byl doporučen soubor opatření, který měl předejít ztrátě odborných tříd ve venkovských profesních školách: snížení počtů tříd, zřizování odborných tříd na úrovni profesních skupin a zřizování

stanovených odborných tříd pro málo zastoupené profese (nejdříve soustředění žáků sousedních škol, pak na regionální a okresní úrovni, než se vytvoří zemské odborné třídy). V poslední době Sasko-Anhaltsko realizovalo koncepci přijímání do smíšených tříd. Nepodaří-li se koncepcie uskutečňovat ve větší míře, skomírání profesních škol bude pokračovat. Ve statistice profesních škol je to skryto, protože pokles počtu veřejných necelodenních profesních škol je částečně kompenzován nárůstem soukromých zařízení. V nových spolkových zemích se počet veřejných profesních škol za posledních 10 let snížil již o čtvrtinu a redukce profesních škol začala i ve starých spolkových zemích.

Vývoj necelodenních profesních škol v letech 2002–2011

profesní škola	2002	2011	vývoj v %
Spolkové země celkem			
veřejná	1531	1391	-9,1
soukromá	196	205	4,6
celkem	1727	1596	-7,6
Staré spolkové země			
veřejná	1177	1135	-3,6
soukromá	153	146	-4,6
celkem	1330	1281	-3,7
Nové spolkové země (včetně Berlína)			
veřejná	354	256	-27,7
soukromá	43	59	37,2
celkem	397	315	-20,7

Zlepšit fungování školního odborného vzdělávání

Pro vývoj na venkově by studijní obory v celodenních profesních školách a nabídky odborných škol mohly ve spolupráci s místním hospodářstvím získat zvláštní význam. Již v roce 2008 se ve Zprávě o vzdělávání (*Bildungsbericht*) píše ve vztahu ke školnímu odbornému vzdělávání o *institucionální heterogenitu*, která se v profesních školách s přihlédnutím k ostatním možnostem vzdělávání ještě značně rozšiřuje. Tato heterogenita přispívá pouze k málo systematickému doplňování profesní přípravy v duálním systému. Otevírání studijních oborů v profesních školách je často závislé na personální a prostorové situaci, nikoli na plánování koordinovaném s vývojem trhu práce. Za posledních 10 let rozšířily profesní školy svou vzdělávací kapacitu při nedostatečné nabídce učebních míst jen málo. Při analýze hesenské situace nelze identifikovat nějakou strategickou vzdělávací funkci školního odborného vzdělávání, např. cílenou kompenzaci deficitů v nabídce učebních míst, podchycení znevýhodněných na trhu práce, přijetí kvalifikovaných mladých lidí (aby nemuseli jít do přechodového systému) a nabízet alternativu ke střednímu všeobecnému vzdělávání. Je třeba, aby funkce celodenních profesních škol byla z hlediska kompenzace nedostatečných nabídek podnikového

vzdělávání a zajišťování regionálních potřeb pracovních sil v zásadě znovu definována. Přitom se musí myslet i na doplňování kvalifikace v souvislosti s uznáváním školního vzdělání získaného v zahraničí a na ostatní formy doplňování kvalifikací (*druhá šance*, další vzdělávání starších zaměstnanců), které získávají stále větší význam, a pro něž poskytují celoplošnou infrastrukturu pouze celodenní profesní školy. V některých spolkových zemích se usiluje o propojení těchto škol s oblastí dalšího vzdělávání.

Rozšířit vnitřní diferenciaci a individuální podporu v přechodovém systému

Demografický vývoj způsobí žádoucí pokles přechodového systému. Již v letech 2005–2012 klesl počet přijatých do přechodového systému o více než třetinu, zatímco počet začátečníků v profesní přípravě zůstal konstantní. Již se rýsuje očekávaná změna ve složení mladých lidí v přechodovém systému. Stoupá podíl žáků bez ukončené školy nebo jen s ukončenou hlavní školou (*Hauptschule*, ISCED 2), kteří do přechodového systému přejdou. Z toho vyplývá, že přechodový systém by se měl v budoucnu zaměřit na vzdělávání žáků vyžadujících speciální pedagogickou podporu a znevýhodněných žáků. V Hesensku je příliš silná interní diferenciaci přechodového systému podle formálních školních předpokladů a příliš malá diferenciaci podle problémové situace žáků. Vzhledem ke snižujícímu se počtu žáků se místo toho doporučuje vnitřní diferenciaci a individualizaci podpory tak, aby bylo možné přijímat žáky z blízkého okolí. Je také třeba spolupracovat s profesními školami v oblasti všeobecného vzdělávání, což by mělo usnadnit vstup žáků do profese a umožnit jejich individuální rozvoj. Žáci, kterým byla poskytována speciální pedagogická podpora v základní škole, by měli být odpovídajícím způsobem podporováni i v profesní škole. V Duryňsku, kde se v rozvojovém plánu inkluze přihlíží též k profesním školám, je počet žáků ve srovnání se všeobecně vzdělávacími školami o polovinu nižší, i když se bere v úvahu, že žáci s mentálním postižením po povinné školní docházce přejdou do chráněných dílen. Pro žáky je zajišťována osobní sociálně pedagogická péče.

Zachovat všeobecně vzdělávací obory v profesních školách

V současnosti se uznává, že celodenní profesní školy (dvouleté střední odborné školy – *Fachoberschule*; profesní střední školy – *Berufsbereichsschule*; odborná gymnázia – *Fachgymnasium*) mají důležitou funkci, protože umožňují přístup na vysokou školu i dětem ze sociálních skupin, které do gymnázia většinou nevstupují. To platí především pro regiony mimo městská centra.

Vývoj všeobecně vzdělávacích oborů v profesních školách je ohrožen snahami některých spolkových zemí zřizovat vedle gymnázia další druh všeobecně vzdělávací školy s přímým přístupem k maturitě, protože ve venkovských regionech počty žáků při nízké hustotě obyvatel často ubývají. Tím může dojít ke škodlivé konkurenci mezi druhy škol. V této souvislosti by byla myslitelná spolupráce profesních škol a vyšších gymnaziálních stupňů, plánovaná v Severním Porýní Vestfálsku. Regionální rozmanitost způsobů přístupu ke zralosti pro vysokou školu by měla mít v případě konfliktu přednost.

Posílit význam venkovských profesních škol v regionální politice

V plánovací studii pro odborné školství v Sasku se v důsledku demografického vývoje očekává jak úbytek míst v profesních školách, tak nabízených studijních oborů. Např. u odborných gymnázií se počítá s redukcí míst o jednu čtvrtinu. Podobná redukce u profesních

škol by znamenala, že školy nebudou schopny plnit důležité regionální úkoly v poskytování kvalifikací. Proto by se měly hledat alternativy v organizaci škol, které by plošně zajišťovaly doplňování stavu profesních škol. V oblasti duální profesní přípravy k tomu může přispět přízpusobená pedagogická koncepce tříd profesních škol s necelodenním vyučováním. Vzhledem k požadavkům trhu práce se zdá vhodné regionální rozšiřování nabídek profesních škol tak, aby se vedle podnikové profesní přípravy udržely možnosti školního profesního vzdělávání a dalšího odborného vzdělávání a také studijní obory profesních škol poskytujících přístup na vysokou školu.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Weishaupt, Horst. Berufliche Schulen im demografisches Wandel. BWP, 2014, Nr. 2, S. 15-19.

Profesní orientace: rozpory a otevřené otázky

V četných podpůrných programech a projektech byly vytvořeny a hodnoceny koncepce a nástroje (mimo)školní profesní orientace. Navzdory rozmanitosti zpráv, návrhů a záměrů se zdá, že v chápání profesní orientace a pedagogických předloh, které tvoří základ, vládne široký programatický konsensus, i když není zcela bez rozporů.

Pojmový a pedagogický konsensus v programatické profesní orientaci

V posledních 10 letech byly vytvořeny různé programy a iniciativy na podporu profesní orientace žáků nižších středních škol (ISCED 2). Dosud byly popsány, porovnány a vyhodnoceny různé programy a projekty na spolkové a zemské úrovni.

Přehled největších podpůrných programů pro profesní orientaci

- Program Spolkového ministerstva školství a výzkumu (BMBF) *Škola – hospodářství – pracovní život* (1999–2007)
- Programy Spolkové agentury práce (*Bundesagentur für Arbeit – BA*) pro všeobecnou a prohloubenou profesní orientaci (2010)
- Probíhající programy ESF (*Evropský sociální fond*) Spolkového ministerstva práce a sociálních věcí (BMAS) a BMBF v podpůrném zaměření *Zaměstnání a sociální integrace*
- Aktuální kvalifikační iniciativa spolkové vlády *Vzestup vzděláváním*
- Programy BMBF *Učit se v místě* a *Profesní orientace v nadpodnikových a srovnatelných vzdělávacích místech*

Navzdory velkému počtu publikací a úhlů pohledu se pro pochopení profesní orientace nejvíce vžil vědecký

popis v programu *Škola – hospodářství – pracovní život*. Profesní orientaci je podle něj třeba chápat jako celoživotní proces sblížení a sladování zájmů, přání, znalostí a dovedností jednotlivce na jedné straně a možností, potřeb a požadavků pracovního a profesního světa na straně druhé. Nabídky profesní orientace mají být tvořeny tak, aby tento oboustranný proces podporovaly. Profesní orientace má překračovat charakter jednostranného informování o pracovním a profesním světě a umožňovat mladým lidem získávat zkušenosti a představy v reálné práci a profesi. Mladí lidé se mají učit poznávat své zájmy a zaměření, aby byli schopni se orientovat a rozhodovat ve vlastní zodpovědnosti, tzn. rozvíjet kompetenci volby povolání.

Termíny *kompetence volby profese*, *kompetence utváření profesní biografie* nebo *profesní orientace zaměřená na subjekt* jsou v diskusích o profesní orientaci klíčovými pojmy. Zdůrazňují schopnost a připravenost mladých lidí k sebeorganizování při volbě povolání, k hodnocení vlastních silných a slabých stránek, ke zvládnutí úloh typických pro požadavky pracovního a profesního světa tak, aby jim dávaly smysl a subjektivní perspektivu. S tímto pojetím korespondují novější

teorie volby profese, kde jsou lidé považováni za *komplexní, sebe samé utvářející, rozvíjející se systémy*.

Při praktickém zvládnutí pedagogické úlohy profesní orientace se v literatuře rozlišuje mezi úrovněmi utváření, k nimž jsou uvedeny příklady *osvědčené praxe*.

- Na institucionální úrovni již existují *dílenské školy, praktické třídy, žákovské firmy, škola – hospodářství – partnerství, profesní infoburzy*.
- Na úrovni kurikul se profesní orientace zařazuje do učebních plánů a do koncepce vyučování i do integrace přesahujících předmětů.
- Na didaktické úrovni se uplatňují systémy vyučování/učení s vazbami na profesní orientaci, vyučování profesí orientované na úkoly i učební pomůcky pro profesní orientaci.
- Na diagnostické úrovni mají mladé lidi při sebepoznání podporovat analýzy jejich potenciálu, vlastní a cizí hodnocení kompetencí a koncepce individuální podpory a poradenství v profesní orientaci.
- Na profesionální úrovni má pedagogický personál působící v profesní orientaci zvládat komplexní požadavky didaktiky, diagnostiky a poradenství v profesní orientaci. Konsensus spočívá i v tom, že profesní orientaci mohou těžko realizovat samotné školy, a proto je třeba spolupracovat s externími partnery, zvláště učebními podniky, komorami, zařízeními profesní přípravy a podpory mládeže a v neposlední řadě s rodiči.

U profesní orientace jde tedy o to, aby mladí lidé byli připraveni na nadcházející požadavky a byly pro to vytvořeny nezbytné pedagogické podmínky. Mladí lidé jsou ústředním vztáhným bodem profesní orientace, což především zcela odpovídá pedagogické předloze orientace na subjekt, avšak ne bez rozporů.

Rozpory a otevřené otázky

Rozpory a otevřené otázky vyvolávají programy a zprávy týkající se profesní orientace zvláště při požadavcích *sblížení a sladování* obou stran, tj. mladého člověka a pracovního a profesního světa, podporování kompetence volby profese a profesionality a zavádění institucionálního kontextu podporujícího profesní orientaci.

Asymetrická dvoustrannost

Vedle ministerstev kultury, škol a zařízení pro pomoc mládeži podporují profesní orientaci mladých lidí organizace zaměstnavatelů, soukromé podniky a nadace zvláště různými nabídkami s vazbami na praxi. To však málo vypovídá o tom, jakým způsobem se sblíží a sladují požadavky v práci a profesi se zájmy a zaměřením mladých lidí. Spíše se ukazuje, že se v nabídkách profesní orientace pro mladé lidi objevuje *úzké spektrum tradičních profesí* a že *individuální volba profesí popř. profesních polí není ve všech případech zajištěna*.

Na to navazuje otázka, jaké možnosti ovlivňování a spoluutváření mladí lidé a aktéři poskytující podporu v profesní orientaci vůbec mají, aby se skutečně dalo hovořit o dvoustranném *procesu sblížení a sladování*. Ve srovnání s tím, co se od mladých lidí v tomto procesu vyžaduje, pokud jde o kompetence a připravenost, působí pracovní a profesní svět dosti strnule. Fixním bodem mnoha nabídek profesní orientace je daný regionální trh práce a vzdělávání, který poskytuje klíčové údaje pro profesní orientaci, a v důsledku toho udává směr individuálním přáním mladých lidí.

Dilema kompetence volby povolání

Čím menší je nabídka vzdělávání a čím nepatrnější jsou možnosti realizace profesních přání, tím více se od mladých lidí vyžaduje připravenost ke kompromisům, snížená očekávání a reorientace. To se týká především žáků hlavních škol (*Hauptschule*), od kterých se podle třídící logiky v (profesním) vzdělávání vyžaduje, aby postupně přizpůsobovali svá profesní přání omezené struktuře šancí. Díky *personalizaci strukturálních účinků*, tzn., že si mladí lidé sami uvědomí své nepatrné šance, probíhají tyto procesy nepozorovaně a bez konfliktů. Kompetence volby profese jako programatický cíl procesů profesní orientace pak od mladých lidí vyžaduje také dovednost vytvořit si frustrační toleranci tak, aby omezenost nebo nerealizovatelnost subjektivních zájmů a zaměření při volbě profese vydrželi a připisovali ji sobě. Profesní orientace tedy dále pokračuje v dilematu vytváření identity mladých lidí.

Na jedné straně se od mladých lidí požaduje svéprávnost a dovednost rozhodování, na druhé straně jsou jim upírány možnosti ji realizovat. To vede k rozporu, protože člověk to, k čemu je vyzván, nemůže uskutečnit. Mladí lidé tak žijí v paradoxu: Dostávají návody k jednání, které je jim upíráno, protože přece sami za sebe nesmějí být schopni jednat. Pokud chtějí *jednat samostatně*, jsou často kontrolováni a usměrňováni (ukvapené osvojení identity), až se vzdají vlastních rozhodnutí a identita se zmaří vlastní nemožností.

Vzhledem k této paradoxní konstrukci identity je třeba diskutovat o skutečném významu a funkci četných analýz potenciálu, zjišťování kompetencí, vlastních a cizích hodnocení.

Rozdvojená profesionalita

Vycházíme-li z toho, že profesní orientace a kompetence volby povolání podléhají dvojsečnému (*double-bind*) efektu, je třeba se ptát, co to znamená pro profesionalitu personálu v profesní orientaci. Nemusejí aktéři profesní orientace při rozvíjení kompetence volby povolání u mladých lidí rovněž plnit paradoxní požadavky?

Na jedné straně mají podporovat samostatnost mladých lidí, pomáhat jim při hledání vlastních zájmů a

zaměření, podporovat jejich snahu o orientaci, samostatné rozhodování a zlepšování svých šancí. Mají přesvědčovat rodiče, učitele, podniky a úřady o způsoblostech mladých lidí a mladé lidi směřovat k určitým profesím. Přitom musejí odbourávat předsudky a zaujatost u všech zúčastněných v profesní orientaci. Jinak by museli reprodukovat negativní označení a přebírat stereotypy (např. o kognitivní omezenosti a praktické orientaci žáků hlavní školy), protože usměrňování šancí a personalizaci strukturálních efektů vzhledem k realitě omezené volby povolání sami sotva mohou změnit.

Zda a do jaké míry jsou žáci schopni vymanit se z korzetu zařazení a přívlastků, závisí na tom, jakou do té doby měli možnost rozvíjet svou autonomní a stabilní identitu. K tomu dochází z pohledu vývojové psychologie nejdříve na konci dospívání. Do té doby hrají vnější vlivy roli, která by se neměla podceňovat ani v profesní orientaci. Mnoho průzkumů týkajících se profesní orientace může doložit, že autoritativní osoby (rodiče, učitelé, mistři odborné výchovy) mají na proces volby profese mladých lidí značný vliv. Učiněná rozhodnutí jsou pak méně výsledkem samostatného kritického prověřování a reflexe než nereflektovaných převzetí vnějších hodnotových představ a měřítek. To je však v protikladu k hlavnímu pojetí kompetence volby povolání orientované na subjekt a samostatného utváření vlastní profesní biografie. Z hlediska vývojové psychologie je třeba se ptát, do jaké míry je požadavek na to, aby žáci, kteří se v pubertálním věku zabývají řadou jiných osobních otázek, plánovali svou profesní budoucnost a cíleně si volili povolání, vůbec splnitelný.

Institucionální ideály a realita

Existují četné příklady školní angažovanosti v profesní orientaci, obsáhlých koncepcí a osvědčené praxe, významované pečeti kvality nebo cenami. Široký konsensus spočívá v tom, že školní profesní orientace musí být systematicky zakotvena ve školní programatice. Koncepční, obsahové, didaktické a odborné utváření profesní orientace v praxi často závisí na institucionálních podmínkách a školních aktérech.

V otázce školního kontextu profesní orientace, je třeba zkoumat, do jaké míry ještě platí rozpory mezi požadavkem a realitou školní profesní orientace. Hovoří se o setrvačnosti a zakonzervování škol, produkci normovaných identit žáků, dominanci asymetrických vztahů v komunikaci a institucionální moci ve škole a ve vyučování. To vše je v protikladu s profesní orientací žáků podporující identitu.

Školy mají možnost spojovat vlastní profesní orientaci s mimoškolními nabídkami komor, podniků a úřadů. Pro účinek těchto nabídek při přechodu na prvním prahu neexistují téměř žádná zjištění, spíše jsou

důkazy pro to, že jim chybí systematika a didaktika. Kromě toho se ukazuje, že žáci jsou orientováni specificky podle prostředí, z něhož pocházejí, a podle pohlaví. To ve vzdělávání reprodukuje selekci podle sociálního původu, předchozího vzdělání a pohlaví, a tím přispívá k nerovnosti šancí.

Naproti tomu je třeba se zmínit i o zjištěních, která ukazují, že mladí lidé ve velké většině vysoce hodnotí subjektivní užitek nabídek profesní orientace ve formě projektu patrně vzhledem k lepšímu přehledu o profesích a k hodnocení vlastních silných stránek. Jaké jednotlivé faktory vedou mladé lidi k takovým pozitivním hodnocením, je třeba zkoumat, především v případech, že jejich vlastní profesní orientace je nadále rozptýlená a žádné učební místo není v dohledu.

Výsledek a potřeba výzkumu

Dosavadní zjištění týkající se profesní orientace nepodávají žádnou informaci o dlouhodobějších účincích nabídek profesní orientace při přechodu ze školy do vzdělávání. Stále chybějí dlouhodobé průřezové průzkumy s různými časovými body šetření. Další výzkum v tomto směru je žádoucí, protože více než polovina mladých lidí (53 %), kteří předčasně opouštějí vzdělávání, udává, že *nebylo pro ně to pravé*.

Procesy profesní orientace potřebují čas, zejména mají-li u žáků vzbudit zájem a nadšení. Je třeba přihlížet k tomu, že mladé lidi zajímají hlavně věci, které se nacházejí mimo pracovní a profesní svět, že inklinace k nějakému povolání možná již existují, spíše však podvědomě a že žáci ještě nejsou schopni dostatečně promýšlet poskytované informace o profesích a nabídkách vzdělávání, svá přání a očekávání týkající se budoucí profesní dráhy, protože jim chybí patřičné zkušenosti, srovnání a schopnost řešení různých situací.

Profesní orientace se nesmí jednostranně přizpůsobovat nabídce učebních míst, která jsou k dispozici, snadno dostupná a ostatními považována za vhodná, nebo údajně potřebě odborných sil. Tyto věcně logické skutečnosti neberou v úvahu, že školní profesní orientace je zakomponována do všeobecného vzdělávání, a proto má přihlížet také ke společenské a politické dimenzi práce a profese. K tomu patří další aspekty: zájmy a rozdělení v pracovním a profesním světě, sociálně a ekologicky snesitelné pracovní podmínky, spolupřihlížení ve smyslu humánního utváření práce a spravedlnost při přístupu k hodnocení a odměňování práce a profese.

Přeložila Jana Šatopletová

Pramen: Büchter, Karin, Christe, Gerhard. Berufsorientierung: Widersprüche und offene Fragen. BWP, 2014, Nr. 1, S.12-15.

Střední školy a alkohol v Británii

Organizace pro výchovu v oblasti požívání alkoholu (Alcohol Education Trust – AET) poskytuje rady a pomoc učitelům, mladým lidem ve věku 11–18 let a jejich rodičům. Snaží se o minimalizaci škod způsobených alkoholem. Vede žáky k tomu, aby se naučili informovaně rozhodovat a zvládat obtížné situace a poskytuje rady i učitelům a rodičům. Na webových stránkách AET Mluvte o alkoholu (Talk About Alcohol)¹ zájemci získají informace a mohou si udělat různé osobnostní testy.

Hlavním úkolem ve výchově mladých lidí ve vztahu k alkoholu je:

- oddálit věk, ve kterém žáci začínají pít alkohol;
- pomoci zajistit, aby se mladí lidé, kteří se rozhodnout pít, chovali zodpovědně;
- omezit pití za účelem opít se a antisociální důsledky opilství.

AET pověřila Národní nadaci pro pedagogický výzkum (National Foundation for Educational Research – NFER) tím, aby provedla nezávislou evaluaci vlivu preventivních zásahů proti požívání alkoholu mladistvými srovnáním znalostí, postojů a chování žáků ve věku 11–16 let, kteří využívají poradenství AET, s podobnou skupinou žáků, kteří toto poradenství nevyužívají. Obě skupiny žáků absolvovaly během školního roku 2011/12 a 2012/13 tři dotazníková šetření.

Hlavní výsledky šetření

- Začátek pití: ve skupině využívající poradenství (*intervention group*) bylo statisticky významně méně žáků, kteří ve třetím šetření uvedli, že již pili nějaký alkoholický nápoj;

- Znalost alkoholu a jeho účinků: znalost alkoholu se zvyšovala v obou skupinách, avšak ve skupině využívající poradenství byla významně vyšší;

- Antisociální důsledky opilství: velmi malý podíl žáků v obou skupinách uváděl, že zažil negativní důsledky pití alkoholu;

- Zdroje informací o alkoholu: žáci, kteří se účastnili vzdělávání Mluvte o alkoholu (*Talk About Alcohol*), uváděli častěji než kontrolní skupina, že získali užitečné informace o alkoholu z lekcí Osobního, sociálního a zdravotnického vzdělávání (*Personal, Social and Health Education – PSHE*);

- Časté pití (definované jako jednou měsíčně nebo častěji): míra frekvence pití a nezřízeného pití (*binge drinking*) byla ve skupině využívající poradenství sice nižší, nebyl však doložen žádný statisticky významný rozdíl v frekvenci u těch, kdo pili alkohol, ani v tendenci k nezřízenému pití. To je zřejmě způsobeno tím, že čím jsou žáci starší, tím pravděpodobněji pijí alkohol častěji, protože míry nezřízeného pití v tomto stadiu byly nízké.

¹ www.talkaboutalcohol.com

Skupina využívající poradenství			
Vzorek 2015 žáků	992 žáků již mělo alkoholický nápoj	882 žáků dále pilo	293 žáků pije jednou měsíčně nebo častěji
Kontrolní skupina			
Vzorek 1904 žáků	1209 žáků již mělo alkoholický nápoj	1114 žáků dále pilo	346 žáků pije jednou měsíčně nebo častěji

Výsledky šetření ukazují, že znalosti o alkoholu a jeho účincích pomáhají mladým lidem v rozhodování o zdravém životním stylu. Proto by se informace o škodlivých účincích alkoholu měly začlenit do školních kurikul i do výchovy v rodinách. AK

Pramen:

Lynch, Sarah, Styles, Ben, Dawson, Anneka, Worth, Jack, Kerr, David and Lloyd, John. *Berkshire : NFER, 2013. 113 p. ISBN 978-1-908666-90-1*
<https://www.nfer.ac.uk/publications/AETE01/AETE01.pdf>

The National Foundation for Educational Research in England and Wales

Národní nadace pro pedagogický výzkum v Anglii a Walesu má na webových stránkách strategickou mapu výzkumné činnosti na léta 2013–2017 odpovídající současné vizi organizace.

NFER byla založena v roce 1946 na základě školského zákona z roku 1944, který zavedl bezplatné sekundární vzdělávání pro všechny děti a také možnost financovat pedagogický výzkum z veřejných prostředků.

V roce 2012 publikovala zhruba 120 výzkumných zpráv.

Pramen: <https://www.nfer.ac.uk/>

Co nového v časopisech

Journal of vocational education and training	
<p>ACHTENHAGEN, Frank & WINTHER, Esther. Workplace-based competence measurement: developing innovative assessment systems for tomorrow's VET programmes. [Měření kompetencí získávaných na pracovišti: vytváření inovativních systémů hodnocení pro programy OVP zítřka.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 281-295, 2 tab., 3 obr., lit. 37.</p> <p>V důsledku rozsáhlých hodnoticích studií (TIMMS; PISA) v povinném školním vzdělávání, je nyní věnována pozornost modelování a měření kompetencí v počátečním odborném vzdělávání a přípravě (OVP). Tato nová perspektiva procesů vyučování/přípravy a učení/práce vedená výstupy vyžaduje nové přístupy k výzkumu. S použitím koncepce triády <i>kurikulum – vyučování – hodnocení</i> se v článku tvrdí, že kompetence v oblasti obchodního vzdělávání mohou být určovány a srovnávány mezinárodně pomocí rozsáhlého výzkumu. Jsou prezentovány empirické výsledky, které demonstrují možnosti provedení takové mezinárodní studie v OVP.</p>	<p>FELSTEAD, Alan & JEWSON, Nick. 'Training floors' and 'training ceilings': metonyms for understanding training trends. [„Podlahy profesní přípravy“ a „stropy profesní přípravy“: metonyma pro pochopení trendů v profesní přípravě.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 296-310, 3 tab., lit. 16.</p> <p>Článek nastiňuje koncepční rámec pro mapování a pochopení trendů profesní přípravy. Používá metonyma „podlahy“ a „stropy“ pro rozlišování různých druhů konfigurace profesní přípravy. Tvrdí, že vzestupy a poklesy ve zprávách zaměstnavatelů o činnosti v profesní přípravě jsou nahrubo zpracovaným základem, na němž nelze posuzovat odolnost profesní přípravy vůči hospodářskému cyklu. Autoři proto navrhují a demonstrují kvalitativními důkazy, že používání metonym „podlahy a stropy“ poskytuje rozlišenější pochopení rozmanitých cest, které vedou zaměstnavatele ke zvýšení, snížení nebo udržení aktivity v profesní přípravě v průběhu hospodářské recese.</p>
<p>LI, Yiqiong & SHELDON, Peter. Collaborations between foreign-invested enterprises and China's VET schools: making the system work amid localised skill shortages. [Spolupráce mezi podniky investovanými ze zahraničí a čínskými školami OVP: jak dosáhnout toho, aby systém fungoval mezi lokalizovaným nedostatkem kvalifikací.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 311-329, 1 obr., 4 tab., lit. 33.</p> <p>Článek zkoumá iniciativy spolupráce jednotlivých podniků investovaných ze zahraničí (<i>foreign-invested enterprises – FIE</i>) rozvíjené s čínskými školami OVP v místech, kde je nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Zaměřuje se na iniciativy zaměstnavatelů, které reagují na slabiny systému OVP, spíše než na slabiny samotné. <i>Suzhou Industrial Park</i> je použit jako místo výzkumu, poskytuje hledisko místního trhu práce k pochopení toho, jak podniky přeměrovaly své interakce s místními odbornými školami v ekonomicky vyspělé oblasti. Data byla shromažďována prostřednictvím rozhovorů s manažery FIE a místními vládními úředníky a šetřením na úrovni podniků. Iniciativy zaměstnavatelů mají různou formu a motivaci. Usilují o zlepšení systému. Programy spolupráce vedou k přeměně odborných škol a také k výběru jiných podniků FIE.</p>	<p>CHADDERTON, Charlotte & WISCHMANN, Anke. Racialised¹ norms in apprenticeship systems in England and Germany. [Rasově zaměřené normy v systémech učňovství v Anglii a v Německu.] JVET, Vol. 66, no. 3 (2014), p. 330-347, lit. 80.</p> <p>Mladí lidé z etnických menšin/migranti jsou velmi málo zastoupeni v učňovství v Anglii a v Německu. O této diskriminaci neexistují žádné komparativní studie. Autoři článku na základě existující literatury a vycházejíce z Kritické rasové teorie (<i>Critical Race Theory</i>) tvrdí, že většina studií o učňovství a etnicitě spíše potvrzuje, než zpochybňuje stereotypy těchto minoritních skupin a považuje mladé lidi za samostatné činitele schopné se (relativně) svobodně rozhodovat. Autoři se domnívají, že je třeba spojit malé zastoupení učňů z etnických menšin a studie o rasové segmentaci na trhu práce. Rasově zaměřené normy pravděpodobně utvářejí očekávání pracovníka a pracovníka/migranta v tom, kam patří na trhu práce a v systému profesní přípravy. Autoři zpochybňují populární představy o tom, co představuje „volba“ kariéry pro mladé lidi.</p>

¹Sloveso *racialize* lze do češtiny přeložit jen opisem, protože odpovídají český výraz (*rasializovat, rasistovat*) neexistuje.

Má několik významů:

Rozlišovat nebo kategorizovat podle rasy (*To differentiate or categorize according to race*).

Vnucovat něčemu rasový charakter nebo kontext (*To impose a racial character or context on*).

Vnímat nebo pociťovat něco v rasových podmínkách (*To perceive or experience in racial terms*).

Pramen: <http://dictionary.reference.com/browse/racialize>

Nové knihy v knihovně

ECKERTO VÁ, Lenka a DOČEKAL, Daniel.

Bezpečnost dětí na Internetu : rádce zodpovědného rodiče.

1. vyd. Brno : Computer Press, 2013. 224 s.

ISBN 978-80-251-3804-5

Sg. 7296

Phishing neboli rybaření je metoda, jak vylákat z uživatelů jejich přihlašovací údaje – nejčastěji do internetového bankovníctví či sociálních sítí, ale třeba i do jejich poštovních schránek. Phishing jde zpravidla ruku v ruce se spamem, ten slouží k jeho rozesílání. A hlavním nástrojem phishingu je sociální inženýrství – uživatel je trikem přesvědčen, že má někam jít a tam zadat své přihlašovací údaje. Ale také třeba údaje své platební karty v podobě, která je umožňuje okamžitě zneužít.

CEDEFOP.

Terminology of European education and training policy : a selection of 130 key terms. [Terminologie evropské politiky vzdělávání a profesní přípravy. Výběr 130 klíčových termínů.]

2nd ed. Luxembourg : Publications Office of the European Communities, 2014. 331 s. Termíny jsou v 7 jazycích: ES, DE, EN, FR, PL, PT ISBN 978-92-896-1165-7 Sg. 7281

O slovníku jsme psali v rubrice Zajímavé internetové adresy v čísle 6/2014. Je k dispozici na stránkách Cedefopu, kde si můžete objednat papírovou verzi zdarma prostřednictvím EU Bookshop http://www.cedefop.europa.eu/EN/Files/4117_en.pdf

EURYDICE.

Key data on Early Childhood Education and Care in Europe : Eurydice and Eurostat report. [Klíčové údaje o vzdělávání a péči v raném dětství v Evropě. Zpráva Eurydice a Eurostatu.]

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2014. 202 s. ISBN 978-92-9201-567-1 Sg. 7282
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/key_data_series/166EN.pdf

EURYDICE.

Financing Schools in Europe: Mechanisms, Methods and Criteria in Public Funding : Eurydice report. [Financování škol v Evropě: mechanismy, metody a kritéria financování. Zpráva Eurydice.]

Luxembourg : Publications Office of the European Union, 2014. 104 s. ISBN 978-92-9201-576-3 Sg. 7283
http://eacea.ec.europa.eu/education/eurydice/documents/thematic_reports/170EN.pdf

ROHLÍKOVÁ, Lucie a VEJVODOVÁ, Jana.

Vyučovací metody na vysoké škole : praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia. 1. vyd. Praha : Grada, 2012. 281 s. Určeno mladým vysokoškolským učitelům i zkušenějším pedagogům, lektorům celoživotního vzdělávání a organizátorům e-learningových kurzů.

ISBN 978-80-247-4152-9

Sg. 7168

Diskuzi je vhodné zařadit především v situacích a případech, kdy se názory na dané téma různí nebo mohou různit. Není příliš vhodné ji rozvíjet nad nespornými fakty. Velmi vhodné je zařadit diskuzi v případě, že chceme dát studentům prostor pro sdělení vlastních zkušeností, hodnot, názorů a postojů.

PRŮCHA, Jan a KOŤÁTKOVÁ, Soňa.

Předškolní pedagogika : učebnice pro střední a vyšší odborné školy. 1. vyd. Praha : Portál, 2013. 181 s.

ISBN 978-80-262-0495-4

Sg. 7167

Dětská skupina ve třídě mateřské školy je důležitá pro aktivní sociální učení, kdy každé dítě může přirozeně nabývat sociální zkušenosti z jednání s druhými dětmi a osvojovat si dovednosti, jak se chovat a jednat v určitých situacích.

EURYDICE.

Modernisation of Higher Education in Europe : Access, Retention and Employability 2014 : Eurydice Report. [Modernizace vysokoškolského vzdělávání v Evropě: Přístup, udržení a zaměstnatelnost 2014. Zpráva Eurydice.]

Luxembourg : Eurydice, 2014. 87 s.

ISBN 978-92-9201-564-0

Sg. 7172

Viz Zpravodaj 7-8/2014, s. 13-15.

ÚLOVEC, Martin.

Potřeby zaměstnavatelů a připravenost absolventů škol – srovnání 2004–2013. Praha : Národní ústav pro vzdělávání, 2014. 44 s. (VIP Kariéra II)

Sg. 7173

<http://www.nuv.cz/potreby-zamestnavatelu-a-pripravenost-absolventu-skol-8>

Klíčové kompetence jsou ve srovnání s profesními kompetencemi univerzálnějšího charakteru. Uplatnitelnost klíčových kompetencí není omezena pouze na oblast profesního uplatnění jedince, ale přesahuje i do jiných oblastí a sfér běžného života, kde mohou být tyto znalosti a dovednosti využívány. Zvládnutí klíčových kompetencí by mělo přispět k větší flexibilitě pracovní síly v tom smyslu, že pracovníci budou disponovat schopnostmi vykonávat rozličné odborné úkoly nebo měnit bez větších problémů různé profese na pracovním trhu během své profesní kariéry. Osvojení klíčových kompetencí by zároveň mělo výrazně napomáhat ke sladování schopností pracovníků s požadavky, které kladou na pracovní sílu zaměstnavatelé, a zvýšit tak pravděpodobnost úspěšného prosazení absolventů škol na pracovním trhu při hledání jejich pracovního uplatnění.

ŚLAWIŃSKI, Stanislaw, DEBOWSKI, Horacy a kol.

Referencing report : Referencing the Polish Qualifications Framework for lifelong learning to the European Qualifications Framework. [Referenční zpráva. Přřazování Polského rámce kvalifikací pro celoživotní vzdělávání k Evropskému rámci kvalifikací.]

Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 2013. 128 s.

ISBN 978-83-61693-22-2

Sg. 7199

Polsky na

<http://www.kwalifikacje.edu.pl/pl/strona-glowna/11-publikacje/558-raport-referencyjny>

TUPÝ, Jan.

Tvorba kurikulárních dokumentů v České republice : historicko-analytický pohled na přípravu kurikulárních dokumentů pro základní vzdělávání v letech 1989–2013. 1. vyd.

Brno : Masarykova univerzita, 2014. 165 s.

(Pedagogický výzkum v teorii a praxi ; 35)

ISBN 978-80-210-6740-0

Sg. 7294

Koncepcie se stala podkladem pro veřejnou diskusi Výzva pro deset milionů. Ta probíhala od června roku 1999 do února 2000. V diskusi se sociální partneři, představitelé občanské společnosti a zájmových sdružení, zabývajících se vzděláváním, pracovníci školské správy, pedagogičtí pracovníci všech typů škol vyjadřovali k problémům jednotlivých stupňů vzdělávací soustavy. Přes šíři diskuse byla možnost zapojit se do diskuse pedagogů zpochybnována.

KRUTÍLEK, Ondřej i WOLEK, Artur, red.

Nieodrobiona lekcja : polityki publiczne w Czechach i Polsce. Kraków : Ośrodek Myśli Politycznej, 2013. 444 s. (Studia i analizy ; 17) ISBN 978-83-62628-75-9 Sg. 7295

Transfer w działaniu, czyli transpozycja ustawodawstwa europejskiego. Państwo w działaniu, czyli regulacja i niezależne agencje regulacyjne. Polityka w działaniu, czyli nowa matura i polityka edukacyjna.

FERENČÍK, Miroslav, ROVENSKÝ, Jozef, SHOENFELD, Yehuda a MAŤHA, Vladimír.

Imunitní systém : informace pro každého. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 236 s. Název originálu: *Imunitný systém – dobrý obranca, ale aj možný diverzant*

ISBN 80-247-1196-6

Sg. 6543

Léčba atopického ekzému je dost obtížná a nebývá u každého pacienta úspěšná. Jejím cílem není vyléčit pacienta z alergie, nýbrž udržet kožní problémy na snesitelné úrovni. ... Mezi nealergické příčiny vzniku kopřivky patří psychický stres a některé fyzikální faktory. Ve druhém případě mluvíme o fyzikální kopřivce.

MACH, Ivan.

Doplňky stravy : jaké si vybrat při sportu i v každodenním životě. 1. vyd. Praha : Grada, 2012. 175 s. (Fitness, síla, kondice) ISBN 978-80-247-4353-0 Sg. 6544

Selen, kterého v potravinovém řetězci stále více ubývá, hraje v organismu různé role. Kromě silných antioxidačních účinků a urychlování tvorby hormonů štítné žlázy je znám jeho protirakovinný účinek, pozitivní vliv na růst vlasů a podpora mužské potence ... Důležitost likvidace volných radikálů, které se tvoří v důsledku fyzické námahy, vyčerpání a únavy, a nedostatek selenu v přirozené stravě jsou obvykle důvodem, proč rychle začít s jeho suplementací.

ODSTRČIL, Jaroslav a ODSTRČILOVÁ, Milada.

Chemie potravin. 1. vyd. Brno : Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů, 2006. 164 s.

ISBN 80-7013-435-6

Sg. 6545

Naše prvotní nadšení pro margaríny se snižuje. Margarín je potravina vyrobená ve formě emulze typu voda v oleji. Skládá se ze směsi přirozených i upravených olejů a tuků rostlinného a živočišného původu. Podnětem pro objevení a následnou výrobu margarínu byl nedostatek másla a dalších živočišných tuků v Evropě vlivem zvyšování počtu obyvatel a stagnací zemědělské výroby. Výrobní postup si dal autor, Mége-Mouriés, roku 1869 patentovat a zakrátko se v mnoha evropských zemích i v USA rozvinula výroba margarínu.

Znovuobjevené knihy

LYOTARD, Jean-Francois.

Fenomenologie. 1. vyd. Praha : Victoria Publishing, 1995. 104 s. (Vědět víc). Název originálu: *La Phénoménologie* ISBN 80-7187-031-5 Sg. 4577

Psycholog objektivista, hlavní fenomenologův partner, tvrdí, že psychologie musí resignovat na privilegování Já v poznání sama sebe. Introspekce jako obecná metody psychologie připouští nejprve jako axiom, že prožitek vědomí tvoří sám o sobě vědění tohoto vědomí. Jsem vyděšen, vím tedy, co je strach, neboť já jsem strach.

SCHERRER, Jean.

Únava. 1. vyd. Praha : Victoria Publishing, 1995. 95 s. (Vědět víc). Název originálu: *La Fatigue* ISBN 80-85865-73-4 Sg. 4585 B

Nedostatek spánku významně ovlivňuje některé intelektuální funkce. Jsou-li schopnosti abstraktního uvažování v nevhodný čas nepřiměřeně využívány, objeví se jako zvláštní fenomén pokles paměťové fixace. Příhody a zážitky probíhající v období s omezením spánku jsou málo nebo vůbec nezachyceny, nevstřípeny do paměti a proto rychle zapomenuty, takže si je nelze později vybavit.

SKŘEJPEK, Michal.

Římské právo v datech. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 1997. 116 s. (Beckova skripta) ISBN 80-7179-123-7 Sg. 4593 B

161 – řeckým filosofům a řečníkům bylo zakázáno usadit se v Římě... – maximální výdaje na hostiny byly omezeny na 100 assů v době pořádání her, na 30 assů v dalších deseti dnech v měsíci a na 10 assů v ostatních dnech, dále bylo zakázáno podávat na hostinách jinou drůbež než slepice a počet pozvaných na hostiny byl omezen na 3, případně 5 v trhovjých dnech...

PUREN, Christian.

Histoire des méthodologies de l'enseignement des langues. Paris : Clé international, 1988. 447 s. (Didactique de langues étrangères) ISBN 2-19-033266-4 Sg. 3907 B

Le langage est un instrument, un outil ; c'est un outil magnifique, mais difficile à manier. Sans le langage, il n'y a pas de véritable communication entre les êtres : c'est lui qui constitue le code de nos relations. Il exprime aussi bien le monde extérieur que le monde de nos pensées, de nos sentiments, de nos sensations.

VINAŘ, Jan, KUFNER, Václav a HOROVÁ, Ivana.

Historické krovky. 1. vyd. Praha : El Consult, 1995. 92 s. ISBN 80-902076-0-X Sg. 4398

V pozdějších gotických až barokních krovech jsou hambalky vynášeny vaznicemi podepřenými v plných vazbách vzpěradlovou nebo věšadlovou konstrukcí. Vzpěradlová konstrukce má často styk vzpěry a rozpěry ztužen mohutným páskem připojeným k vzpěře a rozpěře několikanásobným rybinovým přeplátováním. Tím je vytvořena tuhá rámová konstrukce. Konstrukce prázdných a plných vazeb historických krovů jsou většinou vícenásobně staticky neurčité soustavy a k jejich posouzení využijeme výpočetní techniky ...

Zajímavé internetové adresy

Riga – Evropské hlavní město kultury

Lotyšsko připravilo bohatý program zaměřený převážně na současné umění. Obrázek však odkazuje na výstavu věnovanou malíři Voldemārsu Matvejsovi (1877–1914), prvnímu umělci a teoretikovi umění, který počátkem 20. století hodnotil umělecká díla z Oceánie, Afriky a Severní Asie z estetického nikoliv etnografického hlediska. Narodil se v Rize, odkud se v roce 1905 přestěhoval do Petrohradu, kde studoval na akademii umění, zapojil se do vydávání článků o umění a pořádání výstav. Chtěl studovat *umění všech národů a časů*. Navštívil etnografická muzea v Německu, Dánsku, Nizozemsku, Velké Británii, Francii a v Norsku, kde sbíral podklady pro své články i knihy. Další informace o Riga 2014, najdete na <http://riga2014.org>

Evropský den jazyků 26. září

Rada Evropy usiluje o to, aby se 800 milionů Evropanů (ze 47 členských států) více učilo cizí jazyky v jakémkoli věku, a to jak ve škole, tak i mimo ni. Je přesvědčena o tom, že jazyková rozmanitost je nástrojem pro dosažení většího mezikulturního porozumění a zároveň důležitou součástí bohatého kulturního dědictví našeho kontinentu, a proto v celé Evropě propaguje *plurilingvismus*. EU používá termín *multilingvismus*. Oba výrazy lze do češtiny přeložit jako *vícejazyčnost*. <http://edl.ecml.at/Home/tabid/1455/language/cs-CZ/Default.aspx>

TÝDEN KNIHOVEN 6.–12.10.2014

PRO SENIORY 60+	PRO RODIČE NA RODIČOVSKÉ DOVOLENÉ	PRO DĚTI	PRO HANDICAPOVANÉ	PRO NÁRODNOSTNÍ A JAZYKOVÉ MENŠINY	KNIHOVNA PRO CELOU RODINU	PRO KONO CHCETE
PONDĚLÍ	ÚTERY	STŘEDA	ČTVRTEK	PÁTEK	SOBOTA	NEDĚLE

Týden knihoven

Každoroční *Týden knihoven* proběhne od 6. do 12. října. Jak je patrné z loga, každý den je věnován jiné skupině čtenářů: těm, kdo čtou už velmi dlouho; rodičům na rodičovské dovolené (při té se toho moc nenačte); dětem; handicapovaným čtenářům; národnostním a jazykovým menšinám; všem). Každý si přijde na své.

<http://www.skipcr.cz/akce-a-projekty/akce-skip/tyden-knihoven/tyden-knihoven-6.-12.-rijna-2014-18.-rocnik>

100 x Vojtěch Kubašta

Národní knihovna pořádá ve dnech 18. 9. – 9. 11. 2014 ve výstavním sále Galerie Klementinum výstavu k 100. výročí narození tohoto malíře a grafika. Exponáty knih doplní ukázky ilustrací, prostorových pohlednic, skládaček, knižních obálek a grafických listů, vystaven bude i soubor Klementinum z roku 1945. Můžete si tam připomenout i knížky svého dětství. Informaci najdete na adrese kramerius4@nkp.cz, která bude možná vašemu prohlížeči připadat podezřelá, ale nebojte se.

Jak citovat

Knihovna univerzitního kampusu Masarykovy univerzity přichází s užitečnou pomůckou nejen pro studenty. Příručku Jiřího Kratochvíla *Jak citovat* si můžete stáhnout na adrese: https://kuk.muni.cz/animace/eiz/pdf.php?file=publikacni_etika/citace.pdf
A už nikdy neuděláte chybu!

Zpravodaj – Odborné vzdělávání v zahraničí vydává Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, Weilova 1271/6, 102 00 Praha 10, Redakce: anna.konopaskova@nuv.cz, tel. 274 022 133.

Nová adresa: <http://www.nuv.cz/vystupy/zpravodaj-odborne-vzdelavani-v-zahranici-1>